

B. Laulud koduõt ja lapõepõlveõt

30. KODU TUNNUSMÄRGID.

Karksi.

[1-2. Kus-testunnem o-ma ko-du, o-ma ko-du, o-ma kul-la.]

Kustes tunnem oma kodu,
oma kodu, oma kulla,
küla kümnede seasta,
talu seitseme tagaje,
5. valla viie vaeelta?
Meil o kuu korseenanna,
meil o agu akenenna,
pää o läve päälitsenna.
Meil o kuan kullaseppa,
10. taren taaderte tegija,
sannan sangavitsutaja.
Kuast meil töuses kulla suitsu,
tare harjast hal'last suitsu,
sannast sangavitsa suitsu.

Laulnud Ann Lott, 64 a. vana, Karksi kihelkonnas, Karksi valdas,
Rebase talus 1908. a. Üles kirjutanud A. Martin ja P. Tatz (EÜS V 234 (62)
ja 405 (96)).

31. KES KOJU OOTAB?

Kodavere.

MM $\frac{5}{8}$ = 202

^{do²} Ko - do min-nä vai ei min-nä? Ko-du uu-tab
 uk - se - ke - ne, ko - do va - hib
 vä - rä - ve - ke - ne: mil-lal tu - leb tu - le -
 - te - gi - jä, mil-lal tu - leb pa - da -
 - pe - si - jä, uk - se - lin - gu
 lii - gu - ta - ja, kae - vo - koo - gu kii - gu - ta - ja?

Kodo minnä vai ei minnä?
 Kodo uutab uksekene,
 kodo vahib värväkekene:
 millal tuleb tuletiegijä,
 5. millal tuleb padapesijä,
 ukselingu liigutaja,
 kaevokoogo kiigutaja?

Laulnud Sohvi Sepp, 83 a. vana, Kokora külanõukogus, Tartu rajoonis. 1954. a. Oles kirjutanud H. Tampere (RKM II 57, 381 (5)).

32. KES KOJU OOTAB?

Kuusalu.

1-2 Ko-jup minda oo-da-tan-ne, ve-rä-väl-lä va-a-da-tan-ne

1) var.

Kojup minda oodatanne,
verävällä vaadatanne,
kua otsas kuulatanne —
tuleb kulluke kojuje,
5. marjuke isa majasse,
marjuke ema majasse.

Tuleks koju vetta tuoma,
isa kirvesta ihuda,
venna vestu haljastada!

10. Isa kirves on ihessa,
venna vestu roosteessa.

Kui mina kuoje minne,
kaik see oue oiganekse,
kaik see vainu valgenekse,
15. suud annab värvatasammas,
kaela hakkab kajokooku,
rehupakku heitab riemu.

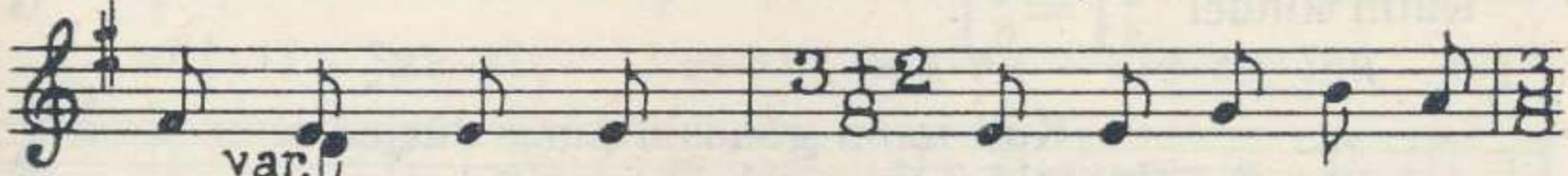
Laulnud Ann Tootsel, 65 a. vana, Jamburi maakonnas, Simititsa asunduses 1905. a. Laul pärit lauliku sünnikohast Kuusalu kihelkonnast, Kolgarannast. Ules kirjutanud P. Penna ja K. Luud (EÜS II 727 (15) ja 500/1 (11)).

33. ENDINE ELU ISAKODUS.

Põltsamaa.

O - lin en - ne ei - de ko - du, kas - vin kuld - se

var.
taa - di ko - du,

o - lin kui o - si

A handwritten musical score for three voices. The top staff is in G major, 3/8 time, with lyrics in Finnish: "i - lu - sa, käi - sin kui kä - bi". The middle staff continues in the same key and time signature, with lyrics: "ke - nas - te, o - a - öi - si uh - ke - es - ta,". The bottom staff begins with a single note, followed by lyrics: "o - a öi - si uh - ke - es - ta.". The notation uses a mix of vertical stems and horizontal strokes for note heads.

Olin enne eide kodu,
kasvsin kuldse taadi kodu,
olin kui osi ilusa,
käisin kui käbi kenaste,
5. oaōisi uhkeesta.

Laulnud Elisabeth Lukk, 35 a. vana, Põltsamaa kihelkonnas, Adavere vallas 1912. a. Üles kirjutanud C. Creek ja M. Bormeister (EÜS IX 397 (35) ja 489 (118)).

34. PALJUPÜÜTUD NEIU.

Harju-Jaani.

1) 2) 3)

1-2. Küll mind püüd-sid pürjeJür-jed, taht-sid Taiv-re, Maiiv-re poi-sid
1) var. 2) var. 3) var.

[et o - lin ei - na] [loo a - ga kaa - rel]

Rütm kindel $\frac{2}{4}$ [$= \frac{4}{8}$].

Küll mind püüdsid pürje Jürjed,
tahtsid Taivre, Maivre poisiid —
eit ei annud, taat ei pannud,

5. ega ma isegi läinud,
et olin einale ilusa,
loo-aga -koarel kaunikene.

10. Sao mina tegin Saksamaale,
kuhja Kuuramoa rajale;
napr oli naese, teine teise,
vihk oli viiel laisal poisil,
neli aga napra neiul noorel,
kogemata koasal suurel.

Laulnud Leenu Nikker, 62 a. vana, Harju-Jaani kihelkonnas,
Peningi vallas, Kalesi külas 1913. a. Üles kirjutanud K. Viljak ja G. Vilberg
(EÜS X 1837 (13) ja 1938 (135)).

35. KUULUS KUHJALOOJA.

Jüri.

Lustiliselt

The musical score consists of eight staves of music. The first staff begins with a treble clef, a key signature of one sharp, and a common time signature. The lyrics start with "Kui o-lin nuo-ri, siis o-lin vir-ka," and continue in a repeating pattern of two-line phrases. The music features eighth-note patterns and rests. Subsequent staves follow the same structure, with lyrics like "kui o-lin nuo-ri, siis o-lin vir-ka:", "ies o-lin ei-na - nii-ti-jak-si", and "ta-ga lu-o - vōt-ti-jak-si". The final staff ends with "kes-kel kaa-re - kie-ra-jak-si. Kuh-jad te-gin".

ma nied kuulsad, kuh-jad te-gin manied kuulsad.

Mees tetoon — kindlas tempos, ilma vahetpidamata. Iga rida kaks korda.

Kui olin nuori, siis olin virka:
ies olin einaniitijaksi,
taga luovōttijaksi,
keskel kaarekierajaksi.

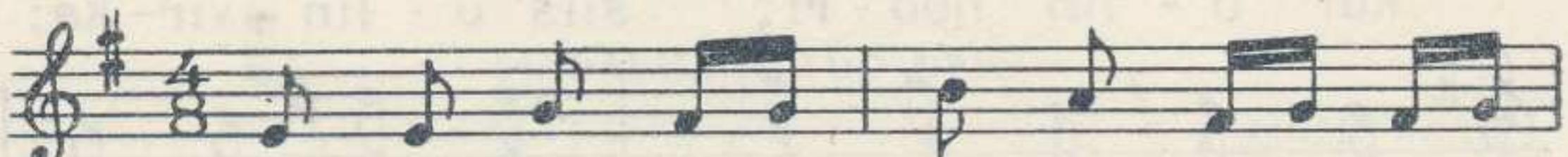
5. Kuhjad tegin ma nied kuulsad,
saud tegin nied saledad —
kuhjad paistsid Kuuramaale,
saud suured Saksamaale,
nabrad Narvaje näikse,

10. akkjalad Arukülassse.

Laulnud Peeter Tamberg, 60 a. vana, Kuusalu kihelkonnas, Kolga vallas, Kahala külas 1911. a. Laul pärít Jüri kihelkonnast, Arukülast, kus P. T. vanemad elanud. Ules kirjutanud K. Viljak ja G. Vilberg (EUS VIII 2510 (55) ja 1466 (53)).

36. MEMME VAEV.

Kuusalu.

Mil - la! mak - san ei - de vai - va,

mil-la! mak-san ei - de vai - va, ei - de vai - va,

hel - la pii - mä, ei - de vai - va ja

hel - la pii - mä, suu juu - res suis - ku - mi - se,

suu juu - res suis - ku - mi - se?

Millal maksan eide vaeva,
eide vaeva, ella piima,
suu juures suisumise,
käe päällä kandemise?

5. Ei lõppend tuli tuasta,
säde ei sängisambaasta,
käsi ei kätküve külistää,
obu alli rakkeesta,
naine nuori riideesta —
10. etsis lapse lausujaida,
nuore nuttu vottijaida,
kitsekiele leikajaida.
Lubas lamba lausujalle,
nuore nuttu vottejalle,
15. kitsekiiele katsujale.

Laulnud Miina Kempmann, 68 a. vana, Kuusalu kihelkonnas, Kolga vallas, Leesi külas 1913. a. Viisi üles kirjutanud A. O. Väisänen (EÜS X 1097 (535) / ERA, Fon. 118 g). Sõnad kirja pannud G. Vilberg Madleen Torpellilt, 67 a. vana, Kuusalu kihelkonnas, Kolga vallas, Juminda külas 1911. a. (EÜS VIII 2088/9 (389)).

37. VIRKUSE ÕPETUS.

Väike-Maarja.

1-2. I - sa üt-les ol-ies-sa-ni, e-ma hinge hei-tes-sa-ni.

- Isa ütles ollessani,
ema hinge heiteessa:
«Kuule, tütar, linnukene,
ära sa käi külassa!
5. Kõik on kõrgid, kes käivad kõrtsis,
mukid muissa rahvaessa.
Kuule, tütar, linnukene,
seni teeb tütar tüki tööda,
vaenelaps koob vaksa varda,
10. kui käivad kenad külassa,
valged veervad vainiulla,
punased pühakojassa.»

Laulnud Ann Tiitsmann, 87 a. vana, Väike-Maarja kihelkonnas, Porkuni vallas, Aburi külas 1910. a. Ules kirjutanud P. Penna ja V. Rosenstrauch (EÜS VII 2169 (44) ja 1890 (79)).

38. PUHTUSE ÕPETUS.

Karksi.

MM $\text{♩} = 180$

Solf

1. Kolm meil ö - pas en - ne - kõi - ne,
kolm meil ö - pas en - ne - kõin.

5. Sel - le üt - le ma si - nu - je,
sel - le üt - le ma si - nul.

11. Ä - rä si - na kul - le - de ku - ke pää - le,
ä - rä si - na kul - le - de ku - ke pääl.

18. Ku - ke lau - lav, ku na ta - hav,
ku - ke lau - lav, ku na ta - hav.

15. Ku sa är - küd, sis ä - rä - ne,
ku sa är - küd, sis ä - rän.

27. Val - ge käü kü - lä va - he - le,

Kolm meil ūpas' ennekōine,
kolm meil ūpas' kooleenna,
värist vällä viieenna:

«Tüdärlaits, sina linnukene,

5. selle ütle ma sinule,
selle ūppa ūigeesta,
pane sina miile parreesta:
ole sina oolas ommukulle —
mõse suu, suiu pää,

10. jala ala kengitsele!

Ärä sina kullede kuke pääl —
kuke laulav ku na tahav,
vaist na vara, vaist na il'lä,
vaist na enne valgeeta.

15. Ku sa ärküd, sis äräne,
ku sa tunned, sis sa tōusu!
Juba kuu kua pääl,
juba agu aida pääl,
sõgel servi lõuneenna.

20. Tüdärlaits, sina linnukene,
selle ütle ma sinule,
selle ūppa ūigeeste,
pane sina miile parreeste:

25. käi sina ilus, käi sina kaunis,
käi sina ilus einamaale,
käi sina kaunis karjamaale,
valge käü külä vahele,
kena külä keskeelle!

30. Olet esi sa vaene,
ole ei vesi vaene;
olelet esi leinäline,
ole ei lipe leinäline;
olelet esi kurvaline,

ole ei kurna kurvaline.
35. Mõse ame ao-elüle,
uta kurna kuuvalule!

Tüdärlaits, sina linnukene,
selle ütle ma sinule,
selle ūppa ūigeeste,

40. pane sina miile parreeste:
ärä sina tetä orjal uudit,
pessä palgapoisil patju!

Ori kutsub uudiesse,
palgapoiss patju magame.

45. Varsti saat valgele pääle,
varsti vaevakandajesse.»

Laulnud Kadri Kukk, 66 a. vana, Abja rajoonis, Lilli külanõukogus, Aniste külas [= Karksi kihelkonnas] 1960. a. Üles kirjutanud ja helilindistanud H. Sirmais ja R. Praakli (RKM, Mgn. II 383c, ka RKM II 104, 360 (84) ja RKM II 95, 467/70 (25)).

39. VANEMATE SURM.

Karksi.

MM $\frac{2}{4}$ = 180

1. Kui meil e - sä koo - le - nes - sa,
kui meil e - sä koo - le - nes - sa.
4. Koo-les siis ko-du ko - gu - ni,
koo-les siis ko - du ko - gu - ni.

Ku meil esä koolenesse,
kooles sis pooli koduje;
ku meil emä koolenesse,
kooles sis kodu koguni.

5. Ku meil sõdse koolenesse,
kooles kodust serväke;
ku meil velle koolenesse,
kooles veerest veidike.

10. Esä värist viitanesse,
emä värist viitanesse —
armu lää alta värädi;
emä viiäs teeda müüda,
armu lää arusid müüda;
emä auda lastanesse,
armu ala karganesse.

15. Emä kuuli, kosti vastu:
«Mine kodu, armukene,
mine kodu tütterile,
noorepile poegessile!»

Armu kuuli, kosti vastu:
«Jäät sina siiä, jää minagi,
läät sina kodu, läää minagi!»

Seda lapsed ike ka laulsid, ku emä ärä suri, või ka sis, ku neil es ole enäp ei esä ega emä.

Laulnud Kadri Kukk, 66 a. vana, Abja rajoonis, Lilli külanõukogus, Aniste külas [= Karksi kihelkonnas] 1960. a. Üles kirjutanud H. Sirmais ja R. Praakli (RKM II 104, 381 (138) ja 95, 500/1 (42)).

40. EMA ARM.

Otepää.

1. Ä - rä kuu - le e - mä - ke - ne,
oh a - le , oh a - le lu - gu see..

Vaeselapse laul.

Ärä kuulis emäkene,
oh ale, oh ale lugu see,
äärä emä armukene.
Emä panti lautsille,
arm lautsi lavvale;
5. emä panti kirstu sisse,
armu kirstu kaase alla;
emä viidi lävest väl'lä,
arm see astus aknast väl'lä;
emä viidi värest väl'lä,
10. arm see aste üle aia;
emä viidi tiid pitti,
arm se aste pennärd müüdä;
emä panti aua sisse,
arm aua nuka sisse.
15. Nüid ma vaene vaestalasta,
ei ole emmä ellitääjt,
ei ka kätel kiigutajat.

Emä mind õikas marjakene,
nüid kasva tõise orjakene.

Esimesed salmid laulduud, teised ette üteldud.

Laulnud Emilie Birkenbaum, 45 a. vana, Otepää kihelkonnas,
Pühajärve vallas 1908. a. Üles kirjutanud A. Kiiss ja E. Eisenschmidt (EÜS
V 157 (102) ja 90/1 (102)).

41. SURMA SAJATUS.

Karksi.

1-2. Oh si - na sur - ma, su - re - lik - ku,
oh si - na tō - bi, tōm - me - lik - ku!

Vanast katkuajal ike lauldi:

Oh sina surma, surelikku,
oh sina tōbi, tōmmelikku,
kadelikku katkukeppi,
vihane jumalevitsa!

5. Enne sina murden muida puida,
lōhkun laanest lōhmuksida,
murden suusta suure kuuse,
mäe päältä jäätme männa,
laanest ladvatu pedäje,
10. lasken mu sugu sugendä,
vōsa laiasse lagundä!
Sugu oles saanu saajatäisi,
vōsa laia laada täisi,
sōrmus os sōrmest kulunu,
15. teine teisesta käesta,
kolmas kuldapäidelesta.

Oh sina surma, surelikku,
oh sina tōbi, tōmmelikku,
kadelikku katkukeppi,
vihane jumalevitsa!
Vōtit esä, vōtit emä,
vōtit viis mu ellä velle,
kuus mu kullasta sōsarta.

Laulnud Kadri Kukk, 66 a. vana, Abja rajoonis, Lilli külanõukogus,
Aniste külas [= Karksi kihelkonnas] 1960. a. Üles kirjutanud H. Sirmais
ja R. Praakli (RKM II 104, 382 (139) ja 95, 538/9 (65)).

1-2. Mem-me - ke - ne, hel - la - ke - ne,
 mis sa ses-ta ka-su said, ka-su said?

Memmekene, hellakene,
 mis sa sest küll kasu said,
 et sa minda kasvatasid,
 kasvatasid, kangutasid,
 5. hõbeōrdes õōtsutasid,
 kuldakätkis kiigutasid?
 Mōtsid tuessa tulevad,
 oma abisse astuvad —
 tugi sai neile, kes ei tunnud,
 10. abi sai neile, kes ei arvand,
 tugi sai neile tuimadele,
 abi neile halvadele.

Memmekene, hellakene,
 millas maksan eide vaeva?
 15. Eide vaeva, hellä piima,
 suu juures susutamista,
 käte päälle kandemista,
 hea ema imetamista?
 Mitu ööd ollid uneta,
 20. mitu lõunat lõuneeta,
 mitu päeva päälusita —
 es lase mure magada,
 pead ei panna pääluselle.
 Ei lõppend tuli tuasta,
 25. säde sängisambaesta,
 naine noori riietetsta,
 hobu halli rakkeesta —
 otsis lapsel lausujada,
 nõrga nutu võttijada.

30. Eks võind, eks võind, memmekene,
 eks võind visata meresse,
 laska laia lainettese,
 eks võind meres ma mürada,

- mere põhjas ma põrada!
35. Meri võind sööta, meri võind joota,
meri võind panna mind mehele,
vesi võind mul veimed teha,
luts võind luua loogelisi,
havi teha hammesida,
40. kiisk oles kudund kirjud kindad,
latikas teind laiad paelad.
Kollapuu oles kosilane,
viherpuu oles viinaruusi,
sarapuu oles saiavara,
45. kased lahked langunaised,
pajud puhtad pulmalised.

Laulnud Juuli Kamlat, 42 a. vana, Saarde kihelkonnas, Pati vallas, Ristikülas 1908. a. Üles kirjutanud A. Martin ja P. Tatz (EÜS V 231 (39) ja 470/1 (154)).

43. KASVATUS ASJATU.

Iisaku.

Mi-nu hel-la ei-de-ke-ne...

1) var.

2) var.

- Minu ella eidekene
kandis minda kaasasanne,
pidid põlle paulussanne,
mõtlid kaksi kasvamaie —
5. minust kasvas üksi lapsi,
üksi lapsi, kangeaula.

- Oleks tiedand eidekene,
oleks tiedand tuuvessanna,
oleks vieretand vedeje,
10. kui täma vieretas vibuje,
oleks käärind käntääie,
kui täma kääris kätkieie,
oleks tuisutand tuleje,
kui täma tuisutas tubaje,
15. kandas lasta kahjulista,
õnnetumba tüttärlasta!

Laulnud Mai Pappa, 73 a. vana, lisaku kihelkonnas, Illuka val-
ias, Raudi külas 1909. a. Ules kirjutanud P. Penna ja A. Sildnik (EÜS VI
892 (84) ja 1028/9 (182)).

44. HILINE.

Peetri.

1-2. I - sa mind sõimashilju-ti-seks, e-ma en-ne-ae-gu-seks.

1) var.

Märkus: Teise rea juures jäab viimane $\frac{1}{8}$ pausiks (7).

Isa mind sõimas hiljutiseks,
ema enneaeguseks,
öed mind õuehulkujaksi,
vennad väljavargaaksi —
5. hiljutist saab ilmarikas,
madalast saab maani tarka.

Laulnud Verner Reinult, 32 a. vana, Peetri kihelkonnas, Esna
vallas, Viisu külas 1913. a. Ules kirjutanud K. Viljak ja V. Rosenstrauch
(EÜS X 2229 (13) ja 2268 (70)).

45. KOLM ÕUNA.

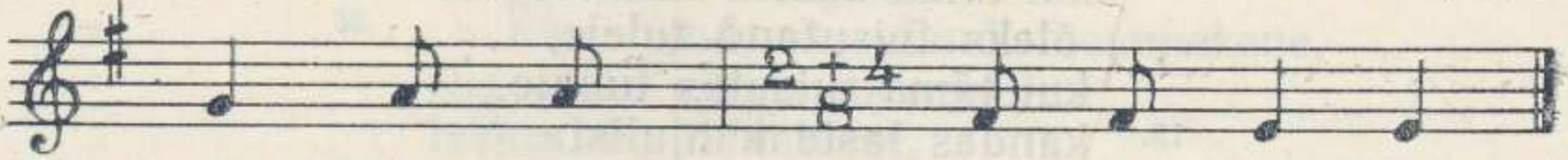
Hargla.

1. Mis sääl mäe pääl ve - re - täs, vees, vaas

vee - re - li, hoi mar - ja, hoi mar - ja,

piis pil - li hai - na - maa - le?

Laulik Pauliine Pihlak Harglast.

Mis sääl mäe pääl veretäs,
vees, vaas veereli,
hoi marja, hoi marja,
piis pilli hainamaale?

Uibu mäe pääl veretäs.

Mitu ossa uibun om?

Kolm ossa uibun om.

5. Mitu ubinat ossan om?
Kolm ubinat ossan om.
Üits om kullat kullaga —
sii saab minu kallimal;
tõine höbet höpöga —
10. sii saab minu esäle;
kolmas vasega valetu —
sii saab minu imäle.

Laulnud Pauliine Pihlak, 42 (resp. 44) a. vana, Hargla kihelkonnas, Mõniste vallas 1928 ja 1930. a. Üles kirjutanud E. Oja ja H. Tampere (ERA III 3, 143 (132) ja II 2, 35 (13)).

46. EMA NUTAB TÜTART.

Hargla.

Musical notation for 'Ema Nutab Tütart.' in G major, 2/4 time. The melody consists of two staves of four measures each. The lyrics are: 1. Päiv läits al - la ve - re - ten - nä, päiv läits al - la ve - re - ten - nä.

Päiv läits alla veretennä,
imä iki nōretenna.

«Mis sa nüüd ikōt, imäkene?»

5. Imä iki tütäridä,
leinäs lehmänüssijäde,
kahets karjasaatejade.

«Ärä no ikō, imäkene!
Küll no lepä lehmä nüsvä,
kaharkōivu karja saatva.»

10. «Ei saa lepäst lehmänüsjät,
kaharkōivust karjasaatjat.»

Laulnud Mari Mürk, 40 a. vana, Hargla kihelkonnas, Mõniste vallas 1904. a. Üles kirjutanud J. Aavik (EÜS I 776 (3)).

47. TÜTAR EI SAA TÖÖST PALKA.

Ambla.

Musical notation for 'Tütar ei saa tööst palka.' in G major, 4/4 time. The melody consists of two staves of four measures each. The lyrics are: 1-2. Te-gin a - ga töö- da , ei tä - na - tud , nä - gin vae - va , siis van-nu - ti .

Tegin aga tööda, ei tänatud,
nägin vaeva, siis vannuti.

- Tegin aga tööda teiste kiuste,
enese au pärasta,
5. mõtlesin mõisa annetama,
karja kätte keanetama —
mulle aga anti tühi aita,
tühi aita, lage lauta,
ait oli tühi viljastagi,
10. laut oli lage lammasteta.

Õuest sain õlesideme,
värvavast sain veandud vitsa —
seegi sain tütar töösta,
vaenelaps sain vaevatselta.

Laulnud Peeter Augjärv, 60 a. vana, Ambla kihelkonnas, Lehtse (Pruuna) vallas 1910. a. Üles kirjutanud J. Välbe ja V. Rosenstrauch (EÜS VII 2573 (123) ja 2397/8 (253)).

48. KODU KAUGEL.

Kuusalu.

1-2. Ik - kap on mi - nul i - ga - va,
a - la - ti mi - nul a - le - ja.
1) var.

Ikka ep on minul igava,
alati minul aleja,
mitu kord on meeli kurba.

- Kus mina istun, seal igava,
5. kus mina astun, seal aleja,
kus mina seisam, seinad märjad,
et on kodu kaugeella,
viisi virsta on vaheta,
kuusi kurjada jogeda,
10. seitse sooda sitkejaada,
kaheksa karimägeda,

üheksa üle ojada,
kümme külma allikasta.

- Millal saan mina isale,
millal saan mina emale,
millal veeren vendadella,
millal oerutan oele?
Sügisel ei sünni minna,
kevadel ei kõlba käia,
suvitee on suisuline,
talvetee on tuisuline,
sügisel vied sügavad,
kevadel on vuod vägevad —
obu uppuksे ojasse,
linalakka lainetesesse,
vesialli veeojasse.

Laulnud Els Baumann, 55 a. vana, Jamburi maakonnas, Simititsa asunduses 1905. a. Laulu õppinud sünnikohas Kuusalu kihelkonnas, Kolga rannas. Üles kirjutanud P. Penna ja K. Luud (EÜS II 737 (61) ja 560/2 (69)).

ПЕСНИ О РОДНОМ ДОМЕ И О ДЕТСТВЕ.

30. Приметы родного дома. Как мы узнаем родной дом среди других? У нас на трубе месяц, в окошке утренняя заря. У нас дома золотых дел мастера, в сенях стоит золотое облако.

31—32. Кто ждет домой? Дома ждет дверь: когда придет тот, кто разожжет огонь и помоет котел? Когда я приду домой, там всё станет светлее, ворота поцелуют, журав у колодца обнимет.

33. Прежняя жизнь в отцовском доме. Когда я жила в отцовском доме, была красивая и стройная, ходила важная, как бобовый цвет.

34. Многие добивались. Многие меня добивались, но родители не отдавали, и я сама не шла замуж. Я красовалась на сенокосе [далее см. № 35].

35. Известная стоговальщица. Когда я была молодой, я метала прекрасные стога, которые было видно из далекой Курляндии.

36. Труд матери. Когда я отплачу матери за труд? Всё время горел огонь в избе, лошадь была в упряжке, женщина не снимала одежду, всё искала, кто бы мог унять детский плач.

37. Наставление о прилежании. Отец и мать учили во время жизни и при смерти: «Не ходи понапрасну в деревню и в корчму. Успеешь, дочка, сделать много работы, пока щеголихи ходят в деревню, на игры и в церковь».

38. Наставление о чистоте. Мать, умирая, учila: «Будь прилежной по утрам, рано вставай, умывайся при заре! Когда выходишь на луг или в деревню, будь чистой! Хоть ты сама бедна, но вода не бедная».

39. Кончина родителей. Когда умирает отец, умирает пол-дома, а когда умирает мать, умирает и целый дом. [Далее — «Материнская любовь», см. № 40.]

40. Материнская любовь. Когда мать умерла, умерла и материнская любовь: мать положили в гроб, любовь ушла под крышку гроба, мать вынесли через порог, любовь вышла

через окно, мать понесли по дороге, любовь пошла по обочине дороги, мать опустили в могилу, и любовь ушла в угол могилы.

41. Проклятие смерти. Ох ты, смерть, лучше бы ты ломала деревья в лесу и не сломила бы мой род!

42—43. Напрасное воспитание. Какая тебе была польза, мать, от моего воспитания. Ты думала получить себе опору в будущем — опору получили другие. — Ты могла бы меня бросить в море — море бы кормило и поило! [Присоединяется также к песне «Труд матери», см. № 36.]

44. Запоздалый. Отец бранил меня запоздалым, мать называла преждевременным, сестры — бродягой, братья — вором. Но я стал богатым и мудрым.

45. Три яблока. На яблоне были три ветки, на каждой ветке по три яблока: золотое, серебряное и медное. Золотые достались моему милому, другие — отцу и матери.

46. Мать оплакивает свою дочь. Мать оплакивает дочь, которая доила коров и провожала стадо. Дочь утешает: «Ничего, ольха будет доить коров, ветвистые березы будут провожать стадо.»

47. Дочь не получает платы за работу. Я работала, думала, что мне дадут мызу и большое стадо. Дали пустой амбар и порожний хлев.

48. Родной дом далеко. Всегда мне тоскливо и грустно, потому что родной дом далек. Когда я попаду к родным? Осеню и весной вода глубока, а зимой дорога выюжистая.